

## Utbildningsinspektion i Vist skola förskoleklass, grundskola årskurs 1–6

### Innehåll

|                                                      |   |
|------------------------------------------------------|---|
| Inledning .....                                      | 1 |
| Underlag .....                                       | 1 |
| Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....            | 2 |
| Sammanfattande bedömning.....                        | 2 |
| Bedömning av utbildningsresultaten.....              | 3 |
| Bedömning av verksamheten .....                      | 4 |
| Bedömning av förutsättningarna för utbildningen..... | 7 |

### Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Vist skola den 12 och 13 oktober 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida ([www.skolverket.se/Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

### Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Vist skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Vist skola intervjuades elever, personal, rektorer samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklasser, årskurs 2 och årskurs 6. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

### Beskrivning av skolan/rektorsområdet

| Vist skola F–6  | Antal barn/elever |
|-----------------|-------------------|
| Skolbarnsomsorg | 207               |
| Förskoleklass   | 45                |
| Grundskola      | 272               |

Vist skola är ursprungligen en kyrkskola som ligger nära Vist kyrka. I skolan finns så kallade F–1-klasser och i dessa klasser går både 6- och 7-åringar. I varje klass finns både förskollärare och grundskollärare. Syftet med denna organisation är att med hjälp av pedagogernas olika kompetenser kunna ge barnen så mycket stöd som möjligt. I årskurserna 2–6 går eleverna i åldershomogena klasser. Fritidspersonalen har del av sin tjänstgöring knuten till en eller ett par klasser och ingår även i arbetslagen. Detta medför en ökad personaltäthet i skolan. I skolan finns fem arbetslag (förskoleklass–årskurs 1, årskurserna 2–3, årskurserna 4–6, speciallärare–slöjdlärare), som träffas en gång i veckan på schemalagd tid. I arbetslagen har deltagarna möjlighet till pedagogiska diskussioner och att planera gemensamma aktiviteter som stärker gemenskapen mellan klasserna. Skolan har två rektorer varav den ena har ansvaret för förskola, dagbarnvårdare, förskoleklasserna och årskurs 1 medan den andra har ansvaret för fritidshemmen, fritidsgården och årskurserna 2–6. Arbetslagsledarna ingår i skolans ledningsgrupp.

### Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Vist skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Vist skola har väl utarbetade planer för vilka kunskaper och färdigheter eleverna skall nå. Inspektörerna bedömer att alla elever får det stöd de behöver och att skolan har bra och tydliga rutiner för att informera eleverna om läsårets ämnesmål. Nästan alla elever når målen 2005 på de nationella proven i årskurs 5. Värdegrundsarbetet med förebyggande arbete mot kränkande behandling är föredömligt. Utvecklingssamtalen fungerar bra. Vist skolas kvalitetsarbete är till stor del bra. Rektorerna tar ett stort ansvar för den administrativa och pedagogiska utvecklingen.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande område:

- Skolan bör följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat i flera ämnen än svenska, matematik och engelska. Skolan bör även värdera hela skolans resultat och analysera skillnaden över tid.

## Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

### Kunskaper

Nästan alla elever i Vist skola har uppnått målen på de nationella proven i årskurs 5. Vist skolas elever redovisar ett mycket bra resultat i proven i svenska, matematik och engelska flera år bakåt i tiden. Personalen har kunskaper om elevernas individuella utveckling i relation till nationella mål för årskurs 5, men det finns ingen diskussion och analys av skolans samlade resultat. Skolan gör medvetna satsningar på att lägga personalresurser i de lägre årskurserna. Detta har också givit märkbart resultat enligt lärarna. Inspektörerna bedömer resultatet, att nästan alla elever nått målen 2005 i de nationella proven i årskurs 5, vara tillfredsställande.

**Tabell 1** Andel elever i procent som har uppnått målen i de nationella proven i årskurs 5

| Ämne      | 2003 | 2004 | 2005 |
|-----------|------|------|------|
| Matematik | 98   | 100  | 98   |
| Svenska   | 98   | 98   | 100  |
| Engelska  | 88   | 100  | 98   |

Vid intervjuerna med personalen och rektorerna framkommer det att Vist skolas samlade resultat varken diskuteras eller värderas. Skolan gör inte några sammanställningar eller analyser av elevernas sammantagna resultat förutom i svenska, matematik och engelska.

### Normer och värden

Vid intervjuerna berättar eleverna att de ofta är tillsammans på raster i olika grupperingar. De känner sig trygga i skolmiljön. Vid de olika intervjuerna framkommer det att endast tidigare och i undantagsfall har förekommit mobbning. Trivsselfrågorna följs också upp av skolan. Från våren 2005 svarar till exempel de flesta eleverna i en enkät att det känns bra eller varken bra eller dåligt att gå till skolan. Både föräldrar och elever uppskattar att beredskapen är hög när det gäller att ta itu med mobbning och kränkande behandlingar av olika slag. De intervjuade lärarna är bekanta med handlingsplanen mot kränkande behandling. Handlingsplanen är nyligen omarbetad.

### Sammanfattning

Inspektörerna bedömer resultatet, att nästan alla elever nått målen 2005 på de nationella proven i årskurs 5, vara mycket tillfredsställande.

Skolan bör följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat ur ett skolperspektiv samt i flera ämnen än svenska, matematik och engelska. Skolan bör även analysera skillnaden i resultaten över tid.

## Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

### **Arbetsmiljö och delaktighet**

Elever, föräldrar och personal berättar vid intervjuerna att skolans arbetsklimat har förbättrats med ett öppnare klimat, bättre stämning och ökad trivsel. Även skolbarnomsorgens miljö har förbättrats de senaste åren.

I skolan finns väl fungerande former och rutiner för elevers ansvar och inflytande. Klassråden fungerar bra och är kopplade till elevrådet. Eleverna får genom elevrådet lägga fram sina önskemål, något som oftast resulterar i åtgärder. Elevrådet består av elevrepresentanter från årskurserna 2–6 och mötena leds av en lärare. Personalen upplever att eleverna har blivit mer medvetna om sitt ansvar och vågar framföra sina åsikter och att eleverna känner att deras åsikter blir tagna på allvar.

Vid inspektörernas lektionsbesök och vid intervjun med eleverna i årskurs 6 framkommer det att eleverna själva får ta stort ansvar för valet av stoff och redovisningssätt i samhällsorienterade ämnen. Eleverna vet inte vid intervjuerna vad rasistiska tecken eller vissa symboler står för eller vad de har för betydelse. Inspektörerna vill göra skolan uppmärksam på att det bör läggas särskild vikt vid att i undervisningen arbeta med frågor som rör rasism.

Eleverna i årskurs 2 tycker att alla får vara med och leka på skolgården, som inbjuder till många aktiviteter. Det förekommer nästan inga större bråk mellan eleverna och vid de få tillfällen där det uppstår konflikter finns det någon vuxen, som man kan vända sig till. I dokumentstudierna och vid intervjuerna med rektorerna, personalen och föräldrarna framkommer det att skolan arbetar aktivt med något som de kallar för systemteoretiskt förhållningssätt. Arbetet har som mål att ge personal och elever redskap för att kunna föra individuella samtal och/eller gruppsamtal i förebyggande syften och vid konfliktsituationer. Genom arbetet skapas en gemensam strategi med ett öppet samarbetsklimat där var och en får göra sin röst hörd. Detta kan motverka låsta positioner och konflikter samt i de fall där människor känner sig utsatta. Arbetet bygger på allas engagemang. Vid intervjuerna med personalen framgår det att handläggningarna blivit kortare och ärenden utageras fortare än vid metoder som skolan använt tidigare. Genom att alla utbildas i de nya metoderna medför det att samtliga i skolan kan agera kraftfullt när någon blir kränkt. Föräldrarna känner mycket väl till projektet och arbetssättet. Inspektörerna bedömer projektet som mycket lovande och att det finns en god beredskap för att kunna hantera eventuella kränkningar antingen bland elever eller mellan elever och vuxna i Vist skola.

### **Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen**

Vist skola har bearbetat de nationella kursplanerna för anpassningar till varje årskurs. Vid utvecklingssamtalen diskuteras bland annat resultaten av de nationella proven och elevernas framsteg i olika ämnen. Inspektörerna bedömer att

skolan har väl utarbetade planer för vilka kunskaper och färdigheter enskilda elever skall nå för varje år från förskoleklass till och med årskurs 6.

I bearbetningen av de nationella kursplanerna framgår det i vilken omfattning och vilket innehåll utbildningen har. Undervisningen motsvarar de nationella bestämmelserna. De nationella målen är således en tydlig utgångspunkt för planering och genomförande av verksamheten.

Vid lektionsbesöken bedöms att innehållet i undervisningen är relevant för målen i ämnena. Lektionerna är varierade och eleverna berättar vid intervjuerna att undervisningen i allmänhet är varierande. De lektioner som har besökts är alla planerade och strukturerade. Eleverna i årskurs 2 har lässcheman där läraren markerar när ett avsnitt är klart. Inför varje skoldag skriver läraren upp på tavlan vad som skall gås igenom under dagen. Eleverna i årskurs 6 får vid skolstarten information om vad de skall lära sig under hela läsåret. Vid lektionsbesöken observeras att eleverna arbetar mycket individuellt och att de är engagerade i de uppgifter som de arbetar med.

### **Individanpassning, individuell studieplanering och stöd**

Vid intervjun redogör eleverna för möjligheterna att få stöd. När elever behöver extra hjälp får de gå till specialläraren. Föräldrarna tycker att det idag inte är några resursproblem men att eleverna tidigare inte fick tillräckligt stöd när det behövdes. Elevvårdspersonalens och rektorernas uppfattning är också att skolan idag har tillräckliga resurser för elever som är i behov av särskilt stöd. Vid lektionsbesöken observeras att lärarna följer och stöder eleverna i deras arbete. Inspektörerna bedömer att alla elever får det stöd de behöver och att skolan har bra och tydliga rutiner för att informera eleverna om läsårets ämnesmål.

Åtgärdsprogram upprättas för elever som är i behov av särskilt stöd. Stödbehovet uppmärksammas genom tester eller genom påpekanden från lärare eller föräldrar. Klasslärarna och speciallärarna upprättar åtgärdsprogrammen tillsammans med föräldrarna. Eleverna får i förväg skriva ned egna önskvärda utvecklingsområden. I åtgärdsprogrammen dokumenteras elevernas framsteg och svårigheter i förhållande till målen, förslag till åtgärder för att nå målen och utvärderingar. Vid inspektörernas dokumentstudier framkommer, att det i en del åtgärdsprogram formuleras mål med facktermer, vilket gör att det inte är helt enkelt att förstå innebörden. I några utvärderingar noteras visserligen genomförda åtgärder men det framgår inte till vilket resultat detta har lett. De intervjuade lärarna tyckte att åtgärdsprogrammen borde samordnas mera med fritidshemmets verksamhet. Åtgärdsprogrammen förvaras inlåsta. Rektorerna har samordningsansvar, medan rutiner och blanketter för åtgärdsprogrammen samordnas av kommunen. Inspektörerna bedömer att arbetet med åtgärdsprogrammen är bra men vill göra skolan uppmärksam på att mål bör formuleras på ett lättfattligt sätt och att det i utvärderingarna bör anges om åtgärderna medfört något resultat. Det är också av vikt att åtgärdsprogrammen används i det dagliga arbetet vilket kan försvåras av att programmen är inlåsta.

### **Utvärdering av lärandet och bedömning**

Inspektörernas dokumentstudier visar att skolan har ett register av tester från förskoleklassen till årskurs 6 i framför allt svenska och matematik. Förutom kunskapstesterna finns flera enkäter, som bland annat undersöker det sociala samspelet. Några exempel från sådana enkäter handlar om trivsselfrågor, trygg-

hetsfrågor och frågor om stöd. Både elever och föräldrar deltar i enkätundersökningarna. Tester och enkäter följs upp av klasslärarna. Vid personalintervjuerna framkommer det emellertid att resultaten inte analyseras och diskuteras tillräckligt. Inspektörerna vill göra skolan uppmärksam på att tid bör avsättas för att grundligt analysera och bearbeta testresultaten.

Utvecklingssamtal genomförs en gång per termin. Inför samtalen ges hemmen möjligheter att förbereda sig genom att svara på ett antal frågor om studiesituationen. Utvecklingssamtalen dokumenteras och följs upp. Intervjuade föräldrar och elever anser sig vid dessa tillfällen få besked om elevernas studieresultat och om resultaten från de nationella proven i årskurs 5. Vid utvecklingssamtalen diskuteras även vilka individuella mål som skall sättas och elevernas sociala utveckling. Ibland sätter föräldrar, elever och lärare upp mål inför den närmaste framtiden. Föräldrarna är dock osäkra på om dessa är relaterade till krav och mål i läroplan och kursplaner. Föräldrarna är annars generellt mycket nöjda med utvecklingssamtalen. Inspektörerna bedömer att utvecklingssamtalen fungerar bra.

### **Kvalitetssäkring och förbättringsarbete**

Skolans arbetsplan är ett levande dokument som innehåller bland annat rubrikerna pedagogiskt arbete, ansvarsfrågor och elever i behov av särskilt stöd.

Arbetet med kvalitetsredovisning skall främja skolornas kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Vid intervjun med lärarna framkommer det att arbetet med kvalitetsredovisningarna tar mycket tid i anspråk. Nya utvärderingar görs innan det ges tillfälle att analysera och åtgärda äldre utvärderingar. Rektorerna instämmer i vad lärarna säger att det lagts ned mycket arbete på kvalitetsredovisningen. Kommunen ger många direktiv och utrymme för den egna skolans initiativ blir litet. Vist skolas kvalitetsredovisning innehåller tydliga mål, insatser som har betydelse för måluppfyllelse, resultat, processer och analyser och till viss del förslag till förbättringar. Inspektörerna bedömer att Vist skolas kvalitetsarbete är bra men vill göra skolan uppmärksam på att arbetet med att föreslå åtgärder till förbättringar kan intensifieras.

### **Ledning och intern kommunikation**

Vid intervjun med rektorerna framkommer det att områdeschefen och rektorerna har god kontakt med varandra och att områdets rektorsteam arbetar bra tillsammans. Rektorerna i Vist skola prioriterar utvecklingsfrågor. Deras närmaste uppgift är att utveckla arbetet med individuella utvecklingsplaner. Tidigare har de lagt ned mycket tid på arbetet med grundläggande värderingar. Målet är att skolans personal skall känna varandras verksamheter och eleverna skall känna att "allt hänger ihop". Rektorerna har bra ordning på skolans dokument och de ansvarar för att det finns system som underlättar pedagogiska diskussioner. Båda går för närvarande i den statliga rektorsutbildningen.

Vid intervjun med föräldrarna framkommer det att de bland annat informeras av och samverkar med skolan genom utvecklingssamtalen och genom veckobreven. Föräldrarna är nöjda med informationen från skolan men tycker att skolans hemsida kunde förbättras.

### **Sammanfattning**

Skolans arbete med att motverka kränkande behandling är föredömligt.

Inspektörerna bedömer att Vist skola har väl utarbetade planer för vilka kunskaper och färdigheter eleverna skall nå. Skolan har utarbetat mål för varje årskurs.

Rektorerna tar ett stort ansvar för den administrativa och pedagogiska utvecklingen. Inspektörerna bedömer att arbetet med åtgärdsprogrammen är till stor del bra.

Såvitt inspektörerna kan bedöma får alla elever får det stöd de behöver och att skolan har bra och tydliga rutiner för att informera eleverna om läsårets ämnesmål. Utvecklingssamtalen fungerar bra liksom informationen från skolan till föräldrarna.

### **Bedömning av förutsättningarna för utbildningen**

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Enligt grundskoleförordningen syftar undervisningen i elevens val till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Eleven skall erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. I Vist skola fördelas elevens val på 60 minuter per vecka i årskurserna 3–6. I årskurs 4 och 5 organiseras elevens val med blandade grupper från båda klasserna där eleverna väljer bland givna aktiviteter eller ämnen. Elevens val bedrivs i årskurs 3 och 6 inom den egna klassens ram. Vid intervjun framkommer det att de möjligheter till breddning och fördjupning i ett eller flera ämnen som eleverna ges inom klassens ram sker genom den enskilde elevens önskemål. Det går också att välja att arbeta i ett ämne ”för att komma ifatt”. Inspektörerna bedömer att det finns anledning att det förs fortsatta resonemang kring elevens val.

I Vist skola ingår 40 personer i arbetet med förskoleklasserna och årskurserna 1–6 i grundskolan. Samtliga i personalen har adekvat utbildning för de arbetsuppgifter de utför. Skolan har bland annat tillgång till speciallärare, skolsköterska, skolläkare och skolpsykolog.

### **Sammanfattning**

Inspektörerna bedömer att förutsättningarna för utbildningen är av god kvalitet.

|            |           |
|------------|-----------|
| Datum      | Ort       |
| 2006-04-07 | Linköping |

Håkan Johansson

Per Grundtman